

Provkonstruktion

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Fotografisk bild 1

Tema: Ljussättning och exponering

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas kunskaper om ljussättning och exponering inom fotografi, samt deras förmåga att tillämpa dessa tekniker i praktiken. Provets utformning ska bidra till att eleverna kan visa sin förståelse för hur dessa element påverkar bildens finala resultat.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Undervisningen ska ge förståelse för ljussättningens roll inom fotografi och hur exponering påverkar bildens resultat. Eleverna ska lära sig om olika ljuskällor, ljussättningstekniker och hur man använder kamerans inställningar för att uppnå önskad exponering.

Kunskapskrav

Eleven redogör översiktligt för hur ljussättning och exponering påverkar fotografier och kan tillämpa grundläggande tekniker för att justera dessa parametrar i sina egna bilder.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken faktor påverkar hur mycket ljus som släpps in i kameran?
  - A. Slutartid
  - B. ISO
  - **C. Bländare**

- D. Fokusering
- 2. Vilken typ av ljus är enklast att kontrollera vid fotografering både inomhus och utomhus?
  - A. Naturligt ljus
  - **B. Artificiellt ljus**
  - C. Reflekterat ljus
  - D. Diffust ljus
- 3. Vad styr slutartiden i ett fotografi?
  - A. Ljuset som fångas in
  - **B. Hur länge ljuset exponeras på sensorn**
  - C. Djupet av skärpan
  - D. Färgåtergivningen
- 4. Vad gör ISO-inställningen på en kamera?
  - A. Justerar bländaren
  - **B. Bestämmer känsligheten för ljus**
  - C. Anger slutartiden
  - D. Styr fokus
- 5. Vad innebär bakbelysning i fotografering?
  - A. Ljus framifrån
  - **B. Ljus bakom motivet**
  - C. Ljus från sidan
  - D. Ingen belysning
- 6. Vilken av följande är en ljussättningsteknik?
  - **A. Sidobelysning**
  - B. Kontrastering
  - C. Reflektion
  - D. Zoomning
- 7. Hur påverkar bländaren djupskärpan i en bild?
  - A. Ju mindre bländare, desto större djupskärpa
  - **B. Ju större bländare, desto mindre djupskärpa**
  - C. Bländaren påverkar inte djupskärpan
  - D. Bländaren styr färgåtergivningen
- 8. Vilken ljuskälla ger oftast det mest kompletta färgspektrumet?
  - A. Glödlampa
  - B. LED-lampa
  - **C. Naturligt ljus**
  - D. Neonljus
- 9. Vad kallas den effekt som uppstår när ett motiv belyses bakifrån?
  - A. Kontraster
  - **B. Silhuett**
  - C. Reflexion
  - D. Bokeh
- 10. Vad betyder det att en bild har hög ISO?
  - **A. Ökad känslighet för ljus**
  - B. Minskat brus i bilden

- C. Längre slutartid
  - D. Större bländare
11. Vad innebär frontal belysning i fotografering?
- **A. Ljuset kommer rakt framifrån mot motivet**
  - B. Ljuset kommer från sidan
  - C. Ljuset kommer bakifrån
  - D. Ljuset reflekteras från en yta
12. Vilken teknisk aspekt är viktigast för att skapa korrekt exponering?
- A. Komposition
  - B. Färgbalans
  - **C. Balans mellan bländare, slutartid och ISO**
  - D. Bildformat
13. Hur kan en fotograf använda sidobelysning effektivt?
- **A. För att skapa djup och textur**
  - B. För att minimera skuggor
  - C. För att öka ljusstyrkan
  - D. För att jämna ut belysningen
14. Vad är ett vanligt problem med hög ISO-värde?
- A. Minskad skärpa
  - **B. Ökat brus i bilden**
  - C. Nedsatt ljuskänslighet
  - D. För låga ljusförhållanden

Resonerande frågor

1. Hur påverkar valet av ljuskälla det slutliga resultatet av en bild?

Denna fråga ger eleverna möjlighet att visa sin förståelse för ljusets roll i image creation och hur det kan förändra stämning.

2. Beskriv hur de tre faktorerna (bländare, slutartid och ISO) samverkar för att skapa en perfekt exponering.

Studenter uppmanas att resonera kring den tekniska komponenten och hur balans skapas.

3. Reflektera över en bild du har tagit. Hur skulle du kunna ändra ljussättningen för att förbättra resultatet?

Detta uppmanar eleverna att tänka kritiskt och applicera kunskapen på sina egna arbeten.

4. Vilken effekt kan bakbelysning ha på ett motiv? Ge exempel utifrån dina egna bilder.

Elever uppmanas att koppla teori till praktik och beskriva sina observationer.

5. Hur påverkar ljusets riktning den känsla som förmedlas i en bild?

Sådana frågor uppmuntrar en djupare analys av känslomässiga responser kopplade till bildkomposition.

6. Vilken roll spelar nattscener och artificiellt ljus i din fotografering?

Detta ger eleverna utrymme att utforska både utmaningarna och möjligheterna med fotografering i svåra ljusförhållanden.

7. Hur kan du kombinera olika ljussättningstekniker i en komposition för att skapa mer komplexa bilder?

Denna fråga ger eleverna möjligheten att resonera kring kreativt arbete och integrering av tekniker.

8. I vilken mån påverkar bilden skrivarens eller skärmens visning?
Diskutera ljusets betydelse i detta sammanhang.

Ger eleverna chansen att resonera kring hur olika medier påverkar upplevelsen av fotografier.

Bedömning

Faktafrågor ger 1 poäng vardera, vilket ger totalt 15 poäng. Resonerande frågor ger mellan 1-3 poäng beroende på djup och insikt i svaren, med ett max på 24 poäng för dessa. Bedömning av betyg baseras på följande:

- För E krävs minst 8 poäng.
- För C krävs minst 12 poäng (där minst 3 poäng ska komma från de resonerande frågorna).
- För A krävs minst 18 poäng (där minst 5 poäng ska komma från de resonerande frågorna).